

Duminica a treizecea după pogorârea Sfântului Duh

(dregătorul bogat - păzirea poruncilor)

Evanghelia de la Luca (18,18-27)

„În vremea aceea, un dregător s-a apropiat de Iisus și L-a întrebat, zicând: *Învățătorule Bune, ce să fac ca să moștenesc viața de veci? Iar Iisus i-a zis: Pentru ce Mă numești bun? Nimeni nu este bun, decât unul Dumnezeu. Știi poruncile: Să nu săvârșești adulter, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturisești strâmb, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta. Iar el a zis: Toate acestea le-am păzit din tinerețile mele. Auzind Iisus i-a zis: Încă una îți lipsește: Vinde toate câte ai și le împarte săracilor și vei avea comoară în ceruri; și vino de urmează Mie. Iar el, auzind acestea, s-a întristat, căci era foarte bogat. Și văzându-l întristat, Iisus a zis: Cât de greu vor intra cei ce au averi în împărăția lui Dumnezeu! Că mai lesne este a trece cămila prin urechile acului decât să intre bogatul în împărăția lui Dumnezeu. Zis-au cei ce ascultau: Și cine poate să se mântuiască? Iar El a zis: Cele ce sunt cu neputință la oameni sunt cu putință la Dumnezeu”.*

Sfânta Evanghelie care s-a citit astăzi la Sfânta Liturghie ne înfățișează convorbirea dintre Domnul Hristos și un dregător bogat. Aceași convorbire se citește în duminica a douăsprezecea după Rusalii, dar din Evanghelia după Matei (19,16,26).

„În vremea aceea, un dregător s-a apropiat de Iisus și L-a întrebat, zicând: *Învățătorule Bune, ce să fac ca să moștenesc viața de veci? Iar Iisus i-a zis: Pentru ce Mă numești bun? Nimeni nu este bun, decât unul Dumnezeu”.*

Un dregător preocupat de viața de veci, L-a întrebat pe Mântuitorul ce trebuie să facă pentru dobândirea acesteia, numindu-L Bun pe Domnul Hristos. La apelativul dregătorului, Mântuitorul i-a răspuns că numai Dumnezeu este bun. Aceasta înseamnă oare că nu există oameni buni pe pământ? Fiecare dintre noi cunoaștem cel puțin o persoană sau chiar mai multe, care sunt caracterizate de bunătate. Ce vrea să spună Domnul Hristos prin aceea că în afară de Dumnezeu nimeni nu este bun?

Singur Dumnezeu este bun prin fire. Omul poate dobândi și el bunătatea, dar numai prin participare la Dumnezeu, căci El o dăruiește celor ce-L iubesc și împlinesc poruncile Lui.

Dumnezeu are multe atribute. Bunătatea este una dintre însușirile Lui morale, împreună cu: sfințenia, iubirea, milostivirea și dreptatea. Sfânta Scriptură vorbește despre fiecare dintre aceste atribute ale lui Dumnezeu. Despre bunătate citim în paginile Sfintei Scripturi că „Domnul Dumnezeu este bun” (Deut. 4,31), „Domnul este bun cu toți” (Ps. 144,9), de aceea psalmistul ne îndeamnă: „Lăudați pe Domnul că este bun” (Ps. 105,1). În ceea ce privește sfințenia, Dumnezeu Însuși mărturisește: „Eu, Domnul Dumnezeul vostru, sunt sfânt” (Lev. 11,44), iar serafimii cântă cu glas neîncetat: „Sfânt, sfânt, sfânt este Domnul Savaot” (Isaia 6,3). Referitor la iubire, știm că Dumnezeu „este iubitor de oameni” (Ieș. 34,6), „căci așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3,16). Despre milostivirea lui Dumnezeu, proorocul Daniel mărturisește: „A Domnului Dumnezeului nostru este milostivirea și îndurarea” (Daniel 9,9), iar despre dreptate, psalmistul îi spune lui Dumnezeu: „Dreptatea Ta este dreptate în veac” (Ps. 118,42).

Omul poate dobândi și el acest însușiri, care îl caracterizează pe Dumnezeu, căci dacă se străduiește în procurarea lor, Dumnezeu i le dăruiește, pentru că „toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, pogorându-se de la Părintele luminilor” (Iacov 1,17).

Mântuitorul îi spune dregătorului:

„Știi poruncile: Să nu săvârșești adulter, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturisești strâmb, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta”.

Domnul Hristos îi spune dregătorului că pentru a dobândi viața de veci trebuie să îplinească poruncile, și îi dă ca exemplu cinci dintre cele zece porunci din Vechiul Testament. Constatăm de aici faptul că simpla noastră apartenență la Biserică nu ne mântuiește, ci pentru a avea acces în rai, trebuie să împlinim poruncile, altfel suntem ca mulțimea din Evanghelie, despre care Mântuitorul a spus: „Poporul acesta Mă cinstește cu buzele, dar inima lui este departe de Mine” (Matei 15,8).

Cele zece porunci date de Dumnezeu lui Moise în Muntele Sinai, au în marea lor majoritate un caracter prohibitiv, întrucât opt dintre ele interzic anumite păcate, iar numai două poruncesc poporului ce trebuie să facă. Legea Vechiului Testament însă nu a fost desăvârșită, ci ea a avut doar un caracter pregătitor, fiind o „călăuză spre Hristos” (Gal. 3,24), „pentru că Legea prin Moise s-a dat, iar harul și adevărul au venit prin Iisus Hristos” (Ioan 1,17). Când Dumnezeu i-a descoperit Legea Veche lui Moise, i-a spus: „De veți asculta glasul Meu și de veți păzi legământul Meu, dintre toate neamurile Îmi veți fi popor ales” (Ieș. 19,5), iar rolul acestui popor era acela de a da naștere Fiului lui Dumnezeu după trup. Dacă legea Vechiului Testament ar fi fost desăvârșită, nu ar mai fi fost nevoie să se întrupeze Fiul lui Dumnezeu.

Spre deosebire de Vechiul Testament, Legea Nouă dată de Domnul Hristos are un caracter pozitiv și ne învață ce trebuie să facem pentru a ne mântui. Ca regulă generală, Mântuitorul a stabilit: „Precum voiți să vă faceți vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea” (Luca 6,31). Dar a dat și exemple concrete de fapte bune: să ne iubim aproapele și chiar vrăjmașii (Matei 5,44), să ne rugăm (Matei 26,41), să postim (Matei 6,16), să fim milostivi (Luca 6,36) etc. Unele dintre aceste fapte bune existau și în Vechiul Testament, Domnul Hristos ne învață însă și modul săvârșirii lor. Vom da două exemple în acest sens: „Când vă rugați, nu fiți ca fățarnicii cărora le place, prin sinagogi și prin colțurile ulițelor, stând în picioare, să se roage, ca să se arate oamenilor; adevărat grăiesc vouă: și-au luat plata lor. Tu însă, când te rogi, intră în camera ta și, închizând ușa, roagă-te Tatălui tău, Care este în ascuns, și Tatăl tău, Care este în ascuns, îți va răsplăti ție. Când vă rugați, nu spuneți multe ca neamurile, că ele cred că în multa lor vorbărie vor fi ascultate. Deci nu vă asemănați lor, că știe Tatăl vostru de cele ce aveți trebuință mai înainte ca să cereți voi de la El” (Matei 6,5-8). „Când postiți, nu fiți triști ca fățarnicii; că ei își smolesc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă, și-au luat plata lor. Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție” (Matei 6,16-18).

„Iar dregătorul a zis: Toate acestea le-am păzit din tinerețile mele. Auzind Iisus i-a zis: Încă una îți lipsește: Vinde toate câte ai și le împarte săracilor și vei avea comoară în ceruri; și vino de urmează Mie. Iar el, auzind acestea, s-a întristat, căci era foarte bogat”.

Dregătorul I-a spus Mântuitorului că a împlinit poruncile lui Dumnezeu din tinerețile sale, deci se străduia pentru mântuirea sufletului lui. Domnul Hristos i-a confirmat faptul că se găsește pe calea cea bună, însă pentru a dobândi viața de veci, trebuie să-și vândă averea, să o împartă săracilor și apoi să Îi urmeze Lui. Relatând aceeași convorbire a dregătorului bogat cu Mântuitorul, Sfântul Evanghelist Matei spune că Domnul Hristos i-a zis acestuia: „Dacă voiești să fii desăvârșit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor și vei avea comoară în cer; după aceea, vino și urmează-Mi” (Matei 19,21).

Pe lângă poruncile lui Dumnezeu din Sfânta Scriptură, care sunt obligatorii pentru toți creștinii, există și unele recomandări sau sfaturi, pentru cei cu râvnă mai mare, care vor să fie desăvârșiți. Dintre aceste sfaturi amintim: fecioria, sărăcia de bunăvoie și ascultarea, care toate au devenit voturi obligatorii pentru cei care îmbrățișează viața monahală. Realizarea acestor sfaturi este foarte grea, dar și răsplata lui Dumnezeu este pe măsură. Citim aceasta în Sfânta Scriptură, când Sfântul Petru L-a întrebat pe Mântuitorul: „Iată noi am lăsat toate și Ți-am urmat Ție. Cu noi oare ce va fi? Iar Iisus i-a răspuns: Adevărat zic vouă că oricine a lăsat case sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femeie, sau copii, sau țărini, pentru numele Meu, înmulțit va lua înapoi și va moșteni viața veșnică” (Matei 19,27-29).

Întrucât dregătorul păzea poruncile, Mântuitorul i-a spus că ceea ce îi lipsește este să-și vândă toate câte are și să le împartă săracilor, pentru a fi liber de tentațiile acestei lumi, deoarece pentru el bogăția era ispita prin care lumea îl ținea în robie. După ce își va împărți toată averea săracilor, Mântuitorul îl invită pe dregător să-I urmeze. De aici înțelegem că cei care vor să-I urmeze lui Dumnezeu, trebuie să renunțe întâi la lume, pentru a nu fi împiedicați în aceasta de vreo grijă lumească.

Mântuitorul nu i-a cerut dregătorului un lucru imposibil, ci a procedat cu el în același fel, în care și-a ales Apostolii. Sfânta Scriptură relatează acest fapt: „Pe când umbla pe lângă Marea Galileii, Iisus a văzut pe doi frați, pe Simon ce se numește Petru și pe Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, căci erau pescari. Și le-a zis: Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni. Iar ei, îndată lăsând mrejele, au mers după El. Și de acolo, mergând mai departe, a văzut alți doi frați, pe Iacov al lui Zevedeu și pe Ioan fratele lui, în corabie cu Zevedeu, tatăl lor, dregându-și mrejele și i-a chemat. Iar ei, îndată lăsând corabia și pe tatăl lor, au mers după El” (Matei 4,18-22).

Când Dumnezeu te cheamă la slujire, nu ai dreptul să te eschivezi, nici măcar să amâni, căci acestea sunt semne că nu vrei să-I slujești. Dacă ar fi după vrednicia omenească, nimeni nu ar putea sluji lui Dumnezeu, dar pentru că Domnul ne iubește, „ne-a chemat cu chemare sfântă, nu după faptele noastre, ci după a Sa hotărâre și după harul ce ne-a fost dat în Hristos Iisus, mai înainte de începutul veacurilor” (II Tim. 1,9). În ceea ce privește chemarea lui Dumnezeu de a-I sluji, avem un exemplu în Sfânta Scriptură. Mântuitorul i-a cerut unui om să-L urmeze, iar acesta i-a răspuns: „Doamne, dă-mi voie întâi să merg să îngrop pe tatăl meu. Iar El i-a zis: Lasă morții să-și îngroape morții lor, iar tu mergi de vestește împărăția lui Dumnezeu” (Luca 9,59-60). Acest om nu a refuzat pe Domnul, ci doar a amânat să-L urmeze, dintr-un motiv perfect justificat din punctul lui de vedere, înmormântarea tatălui său. Domnul Hristos însă i-a spus să lase astfel de lucruri în seama celor morți duhovnicește, a celor care nu sunt preocupați de viața spirituală, iar el să vestească împărăția lui Dumnezeu, pentru că „secerișul este mult, iar lucrătorii sunt puțini” (Matei 9,37).

Nu noi alegem să Îl slujim pe Dumnezeu, ci El ne cheamă la aceasta. Mântuitorul le-a spus Apostolilor: „Nu voi M-ați ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi și v-am rânduit să mergeți și roadă să aduceți, și roada voastră să rămână” (Ioan 15,16). Nu noi ne hotărâm locul sau poziția pe care o ocupăm în slujirea lui Dumnezeu, pentru că acesta este un dar de sus, de noi depinde însă modul ducerii la îndeplinire a sarcinilor și a responsabilităților slujirii la care ne-a chemat Dumnezeu.

Când Mântuitorul i-a cerut să renunțe la toată averea sa, dregătorul s-a întristat, pentru că era foarte bogat. Lumea îl înlănțuia, îl orbea cu bogățiile ei, încât nu se putea desprinde de ele, pentru a-l urma lui Hristos.

„Și văzându-l întristat, Iisus a zis: Cât de greu vor intra cei ce au averi în împărăția lui Dumnezeu! Că mai lesne este a trece cămila prin urechile acului decât să intre bogatul în împărăția lui Dumnezeu”.

Văzându-l întristat, Mântuitorul a spus că pentru bogați este greu să se mântuiască și a făcut o comparație foarte plastică, zicând că mai ușor va intra o cămilă prin urechile acului, decât un bogat în împărăția lui Dumnezeu. Problema oamenilor bogați este că ei fiind preocupați cu administrarea averii, sunt robiți lumii și nu mai au timp de cele spirituale. De aceea Domnul Hristos a spus: „Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură. Căci unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta” (Matei 6,19-21).

„Zis-au cei ce ascultau: Și cine poate să se mântuiască? Iar El a zis: Cele ce sunt cu neputință la oameni sunt cu putință la Dumnezeu”.

Împărăția cerurilor este o realitate dumnezeiască, de aceea Dumnezeu pune condițiile de acces acolo, iar noi trebuie să ne conformăm, împlinind poruncile Lui. În același timp, mântuirea este imposibil de câștigat de către omul singur, dacă nu este ajutat de Dumnezeu, „pentru că la oameni aceasta e cu neputință, la Dumnezeu însă toate sunt cu putință” (Matei 19,26). Mântuitorul a spus în acest sens: „Fără Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15,5), iar psalmistul mărturisește: „De n-ar zidi Domnul casa, în zadar s-ar osteni cei ce o zidesc; de n-ar păzi Domnul cetatea, în zadar ar priveghea cel ce o păzește” (Ps. 126,1). Drept aceea, să ne străduim prin fapte bune pentru dobândirea împărăției lui Dumnezeu, iar Domnul văzând eforturile noastre, ne va accepta în rai, zicând: „Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria Domnului tău” (Matei 25,21).

AMIN